

Ministeera Haqaa

Labsii mirgootaa

DAA'IMMAN MANA HIDHAA KEESSA JIRANIIF KAN DHIYAATU DAA'IMMAAN UMURIIN ISAANII WAGGOOTA 10 FI 13 GIDDUU

Odeeffannoon armaan gadii kuni afaan ati hubattuun siif kennamuu qaba.

Yoo fedhiwwan kee kan faallessu yookan adeemsawwan irratti balaa kan fidu ta'e malee, maatileen yookan guddistoonni kee odeeffannoo wal fakkaataa ni argatu.

Sanada kana yeroo turtii mana hidhaa kee guutudhaaf olkaa'uu dandeessa.

Yakka seera cabsuu fi yoo xiqqaate hidhaa waggoota 5 adabsiisu raawwachuu kee ragaan agarsiisu waan jiruuf akka hidhamte sitti himamee jira.

Mirga maalif akka himatamte, yoomii fi eessattii, akkasumas sababa hidhaa keetii beekuu qabda.

Dhugaawwan kanneen ilaalchisee yeroo hidhaa ni dhagahamta, kunis sa'aatiwwan 12 ta'uu danda'a.

Dhuma yeroo kana irratti, abukaaton uummataa (yookan abbaan seeraa qoratu yookan abbaan seeraa mana murtii daa'immanii) hidhaa sa'aatiwwan dabalataa 12 dheeressuu murteessuu mala. Kuni kan hin danda'amne yoo ta'e malee, yoo barbaachisaa ta'e, abbaa seera kana fuulduratti viidiyoo konferansiidhan ni dhihaatta. Dhuma yeroo hidhaatti, abbaa seeraa fuulduratti dhihaatta yookan ni gadhiifamta.

Mirga armaan gadii akka qabdu sitti himamee jira:

Namoota muraasa beeksisuu

Maatileen kee yookan nama yookan tajaajila ati adaraa itti kennamtetti, akka ati hidhamtee fi himannaan si irratti baname itti himama. Namni yeroo hunda waliin jiraattu, yookan maatii kee keessaa tokko, yookan obboleessawwan yookan obboleettiwwan kee keessaa tokko, yookan guddisaan kee yookan ga'eessi dhimmi ilaallatu, tarkaanfii hidhaa si irratti fudhatame bilbilaan akka beeksifaman gaafachuu dandeessa.

Ati yoo nama Faransaay ta'uu baatte, aangawoota qoontsilaa biyya keetis akkasuma beeksisuu dandeessa.

Kuni kan hin danda'amne yoo ta'e malee, erga ati gaafattee sa'aatiwwan 3 keessatti ni beeksifamu.

Nama dubbisuu

Namoota kanneen keessaa tokkotti, barreeffamaan, bilbilaan yookan gaaffii-deebidhaan haasofsiisuu gaafachuu dandeessa.

Qondaalli poolisii yoo gaaffiin kee balaa qabeessa jedhee yaade diduu mala. Qondaalli kuni haasofni kuni yoomii fi akkamitti akka ta'u ni murteessa, kunis daqiiqawwan 30 caalaa turuu dhiisuu mala. Haasofni kuni too'annoo qodaalichaa jalatti taasifama.

Dokaraan qoratamuu

Yeroo sa'aatiwwan 12 kana keessatti dokaraan ni qoratamta.

Yoo tarkaanfin hidhaa kee dheereffame, qorannoon lammataa ni gaggeeffama.

Ibsawwan kennuu, gaaffilee deebisuu yookan callisuu

Erga eenyummaa kee mirkaneessitee booda, yeroo adeemsa dhageettiwwan keetii keessatti, mirga:

- ibsawwan kennuu,
- gaaffilee gaafatamtu deebisuu,
- yookan callisuu qabda.

Bakka bu'aa seeraa keetin hordofamuu

Yoo aangawni gahumsa qabu barbaachisaa ta'ee argate, yeroo dhageettiwwan keetii yookan gaaffii-fi-deebiiwwan keetii nama siif itti gaafatamummaa qabuun hordofamuu malta. Haala tokko tokko keessatti, ga'eessi biraa tokko akka si hordofu ramaduu yookan ga'eessa abbaan seeraa ramaduun hordofamuu malta.

Abukaatodhaan deeggaramuu

Abukaatoo seeratin deeggaramuu qabda.

Filannoo abukaatoo seeraa

Jalqaba hidhaa keetii irraa kaasee, yeroo dhageettii yeroo kamiyyuu, akkasumas haala hidhaan iitti dheereffamu keessatti – jalqaba dheereffama kanaa irraa kaasee – abukaatoo seeraa irraa deeggarsa gaafachuu malta. Abukaaton seeraa siin yookan maatii keetin filatamuu danda'a. Yoo kuni hin taane, abukaaton seeraa dirqama qabu ni ramadama.

Deeggarsa seeraa fi yeroo deebii

Abukaaton seeras haalota iccitummaa gaaffii-fi-deebii keetif wabii kennan keessatti daa'iqawwan 30'f kan si dubbisu ta'a. Haala yeroon hidhaa itti dheereffame keessatti, abukaatoo seeraa kee lammataa qophaa kee argachuuf gaafachuu dandeessa.

Abukaaton seeraa, yoo gaafatte, yeroo gaafatamtu si waliin ta'uu mala.

Yoo dhageettin jalqabaa kee dhimmoota eenyummaa kee ilaallataniin qofa walqabate, abukaaton seeraa kee argamu malee jalqabuu dhiisuu mala, abukaatichis gahuudhaf sa'aatiiwwan lama qaba. Sa'aatiiwwan lama booda abukaaton seeraa kee yoo achi gahuu dhabe, dhageettin jalqabuu mala. Yoo fedhiwwan qorannichaa baay'ee barbaachisaa ta'an, abukaaton seeraa kee argamuu yoo baate illee, aangoo abukaatoo seeraa uummataa yookan abbaa seeraa qoratuun yookan abbaa seeraa daa'immaniitin, dhageettin jalqabaa kee battalatti jalqabuu mala.

Yoo abukaaton seeraa kee erga dhageettin jalqabee yoo gahe, akka isa yookin ishii waliin haasoftu siif eeyyamuuf dhageettichi addaan cita.

Afaan hiikadhaan gargaaramaa

Yoo afaan Farasaay hin dubbanne yookan hin dhageenye, dhageettiwwan kee irrattii fi abukaatoo seeraa kee waliin haasa'uuf, mirga afaan hiikaa argachuu qabda.

Hidhaan akka dhaabatu iyyachuu

Yommuu abbaan seeraa hidhaan akka dheeratu murteesse, tarkaanfin kuni akka hin dheereffamne abukaatoo seeraa uummataa yookan abbaa seeraa gaafachuu malta.

Wantoota dhimma keetin walqabatan murtaa'oo argachuu

Yoo ati yookan abukaaton seeraa kee gaafate, akkasumas osoo dheeraffamni hidhaa kamiyyuu hin godhamin dura:

- hubachiisa hidhamuu kee ilaallatu irratti;
- waraqaawwan ragaa doktora si qorateen kenname irratti;
- qaboowwan yaa'ii dhageettiwwan keetii irratti gorsa argachuuf gaafachuu malta.

Yaadota seera kabachiisaadhaaf kennuu

Erga hidhaan dhume booda, yoo xiqqaate yeroo waggaa tokko keessatti, yaadota kennuudhaf sanada adeemsotaa irratti gorsa argachuudhaf, xalayaa nagahee qabu galma'een yookan ibsa waajjira barreessatti nagaheedhan godhamuun seera kabachiisicha gaafachuu malta.

Mirga iccitii dhuunfaa qabaachuu

Dhageettiwwan si ilaallatan kan yeroo tarkaanfii kanaa godhaman, yoo sababoota teeknikaa ta'een kan hin danda'amne ta'e malee ni waraabbamu.

Waraabbiwwan dhageettiwwan kanneenii tamsaasun nama kamiyyuudhafuu dhorkamaadha.

Waraabbiwwan kunneen yeroo dhageettiwwan hordoftoota malee gaggeeffaman qofa tamsaasamuu malu.